

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT

GLASLO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE POPPORNE ZEDNOTE

Organ of and published by the Slovene National Benefit Society

Subscription rates for the United States (except Chicago) and Canada \$2.00 per year...

Advertising rates on agreement - Manuscripts will not be returned.

Address: 1437-49 South Lawrence Ave., Chicago, Illinois.

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

Number on the bar line with a return

PROSVETA

1437-49 South Lawrence Ave., Chicago, Illinois.

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

Detem v sklopi, na primer (Marec 31, 1931), polje vsebuje...

Detem v sklopi, na primer (Marec 31, 1931), polje vsebuje...

Čikaške volitve

Zadnji terek so volilci čikaškega mesta spet presedali in izvolili demokrata za župana.

Lokalne volilne kampanje pod znamenji demokratov in republikancev so navadno kampanje osebnih sporov.

Pri letošnji volilni kampanji se je precej naglasilo slovanstvo.

Nacionalnost ne pomeni nič v Ameriki. Kapital je vladar.

Brezposelnost v ječah

Preiskava v ilinoiski državni kaznilnici v Jolietu je odkrila med drugim, da imajo kaznjenci premalo dela.

Najbrž bi imeli kaznjenci manj neprijetnih muh, če jih ne bi mučili v celicah za vsako malenkost in če bi jim dajali dostojno hrano.

Zakaj pa ni dovolj dela v kaznilnicah? Jelnice so tovarne, v katerih izdelujejo razne potrebine.

Amerika bi se lahko nekaj naučila od Rusije. V republiki sovjetov ni vse dobro, vse slabo pa tudi ni.

Razume se, da so v Ameriki druge razmere. Tu je danes na milijone delavcev brez dela, ki so pripravljeni prijeti za vsako delo.

Filozofija starega Soja:

V časopisih vidim, da farmarji na zapadu kurijo s pšenico, ki je imajo preveč, nimajo pa denarja za premož.

Glasovi iz naselbin

V pomnik in drakec čas iz metropole

Collinwood, O. — Gor pa dol po Sentklarju z zbiranjem fonda za brezposelne, ki smo ga ustanovili "mi" in pa "E".

Tudi "mi" pa "E" računamo na to. Tolažimo sebe in druge, da opravljamo Bogu dopadljivo delo.

Pa sklad ne gre tako naglo nazgor, ker narod je muhaat. Zo toliko truda, toliko se in komaj so trije stotaki (ko to pišem).

Seveda, narod rajši daje za cerkev. Na primer tisti, ki je dal za novo cerkev na Glass ave. in E. 61. st. \$1000.

"Kostela" in farovž bosta zidana iz fine opeke. V župnišču bo šest sob moderno opremljenih, vsaka soba pa bo imela "toaleto".

Kako smo bili takrat preprosti; sedaj smo pa tako moderni, da se kuharica v župnišču dobi svojo "toaleto".

Zadnjič mi je tožil neki rojak, ki dela pri Lake Iron & Screen kompaniji, da zasluži komaj za rent.

Kaj pa inkorporirana svoboda? Nikjer je ni v teh naselbinah, razen kolikor jo na ogled pošiljajo. Ljudstvo se ne da tako lahko vleči, ker je imelo dosti težkih bojev za obstanek v zadnjih letih.

Tukajšnji soc. klub št. 11 in njegov pevski odsek "Naprej" bosta imela veliko priredbo 16. maja.

Dne 30. maja bo pa konferenca soc. klubov in društev Prosvetne matice ob 10. uri dopoldne na Glencoe v prostorih sodr. A. Kravanja.

storil neodpustljivo dejanje. Dol z njimi!

"Sedaj te še vprašamo: Ali se boš držal te zaveze, ki smo ti jo ravnokar prečitali? Ce to storiš in se skeš svojih grehov, se boš še lahko hlačil v naši senči in v senči naše velike r-republikanske stranke.

Popotnik: "Odklanjam prečitano, ker sem že dal zavezno delavskemu gibanju, kateremu se je bom izneveril. Odklanjam 'yellow dog'."

"Poberi se iz urada našega lista!" Na vratih urada se pojavil odbor krščanik žena, ki so v imenu "našega" lista nabirale prispevke za brezposelne in druge reveže.

Razne novice

Bridgeport, O. — Delavske razmere v tej okolici so še vedno pod ničlo. Veliko naših rojakov je brez vsakega zasluška.

V Johnstownu sem posetil sejo društva "Flood City" SNPJ. Seja je bila izredna zaradi proslave obletnice društva, katero bodo imeli 18. apr. Seznani sem se z več mladeniči in mladenkami.

Tam sem tudi videl list, ki je bil ustanovljen v Chicagu za 'izobražbo' Jugoslovanov. To je bila marčeva št. Ko ga prečitam, pa vidim, da je bilo v njem ravno narobe: sami napadi na delavce, ki delajo za pokret, na gl. odbornike, kateri so pri stranki, in Proletarca in Prosveto.

Kaj pa inkorporirana svoboda? Nikjer je ni v teh naselbinah, razen kolikor jo na ogled pošiljajo. Ljudstvo se ne da tako lahko vleči, ker je imelo dosti težkih bojev za obstanek v zadnjih letih.

Tukajšnji soc. klub št. 11 in njegov pevski odsek "Naprej" bosta imela veliko priredbo 16. maja.

Dne 30. maja bo pa konferenca soc. klubov in društev Prosvetne matice ob 10. uri dopoldne na Glencoe v prostorih sodr. A. Kravanja.

redna v prid konferenci. Imeli bomo mladega govornika, Victor Tušeka iz West Pointa, O. Priporočamo, da se ta konferenca in priredbe v čim večjem številu udeležite.

Dne 2. maja bo imelo društvo št. 640 SNPJ priredbo z igro. Ker tudi oni posejajo naše priredbe, zato upamo, da jih tudi mi posejemo.

Razmere in 20-letnica društva Prens, Pa. — O delu se ne morem pohvaliti, ker ga ni nič preveč. V Bridgevillu je nekaj malih tovarn, od katerih je ena odločila vse težake.

V današnjih razmerah se je prav težko preživljati poštemim potom. In kdo je kriv tega? Tudi društvene acesamente je jako težko plačevati in si mora človek takorekito od ust pritrgrati, ako nebe priti ob organizacijo kot je SNPJ.

Dne 30. maja bo naše društvo praznovalo 20-letnico obstanka. O tem smo razpravljali že na več sejah ter se pogovarjali, kaj naj bi ukrenili, da bi bila slavnost bolj impozantna.

"Are You a Cuckoo?" West Allis, Wis. — Na West Allisu tudi včasih privedimo kakšen ahod veselice i. t. d., čeravno nas tepejo slabice delavske razmere kakor povsod.

Shod, ki se je vršil dne 15. marca, je bil jako dobro obiskan in se je jako konkretno razpravljalo na njem o stvarih, za katere je bil aklican.

Dne 26. aprila pa bo omenjena organizacija zopet priredila dve komični igri, kakršnih že dolgo ni bilo na naših odrih. Torej zopet nekaj posebnega za West Allis. Igra "Kmet Herod" je tako komična, da ne bo nikomur šla iz glave, kdor jo bo videl.

Za malo vstopnino 35c v prodajni v 40c pri vratih se ni še nikoli kaj takega nudilo. Veselice se začne ob treh popoldne, igra ob 8. zvečer; nastopili bodo tudi pevski zbori in uprizorile deklamacije na popoldanskem programu, pred programom in po igri bo prosta zabava in ples z izvrstno godbo.

Praznik zavednega delavstva Yukon, Pa. — Prvi majnik se približuje, praznik zavednega delavstva. Ta praznik je zapisan v glavah zavednega proletariata.

Prvi maj bodo obhajali posebno v evropskih mestih z veliko slavnostjo. Tudi tukaj v Ameriki ga v nekaterih krajih praznujejo.

Sokoliska veselica Waukegan, Ill. — Podporno in televadno društvo "Slovenski Sokol" priredi v soboto večer dne 11. aprila plesno veselico v Slovenskem narodnem domu, spodnja dvorana.

Sedaj je na vrati koncert a 3-dejanska igra "Carovnica". Prireditelj so to pot ženske. Je to običajna pomladna prireditve Zbenaške pevskega zbora "Planinska roža", v nedeljo 19. aprila v South Side Turn dvorani.

kega življenja in se ni bila uprizorjena v Milwaukeeju. Prizori te igre nas bodo ponesli nazaj v naše mladostne vesele čase, ko smo še kot fantje in dekleta delali po njih ob košnji in žetvi, kjer smo si prepevali brezskrbno naše lepe domače pesmi.

Mislil, da se še spominjate igre "Prisega o polnoči", katere je uprizoril ravno ta zbor. Vsakdo se je zadovoljno vračal domov tedaj; zagotavljam vse, da bo ta igra še boljša in lepša.

Priloge se toraj za 19. aprila in usmerite svojo pot v S. S. Turn dvorano, kjer boste našli pravne članice tega zbora ša prave lep program.

Kati Delicek.

Trankovina

Helper, Utah. — Ravno sem videl v pisanem polju, da sem postal kozji in ovčji pastir, katero službo mi je izročil Trunk. Ker sem ravno brez dela, sprejem to nalogo in obljubim, da se ovcam in kozam pri meni ne bo tako slabo godilo.

Ker on meni, da mi pristoja kozje in ovčje pastirstvo, katerega mi hvaležno poklanja, mu vračam to hvaležnost s tem, da mu svetujem nov poklic, oziroma nekoliko spremembe.

Volne res nima in torej ne bo striženja. Ker se pa Trunk izoborno razume na dlakocepstvo, bo lahko eksperimentalno s križanjem in kultivacijo ovske dlake. Na tem polju še morda postane najslavnejši učenjak.

David Susteršič.

Ob koncu sezone

Springfield, Ill. — V nedeljo 29. marca je tukajšnji soc. klub št. 47 uprizoril igro "Stari grehi". O izvajanju igre upam da bo kdo drugi poročal, ki je imel boljše priliko opazovati.

Ker je bila to zadnja igra te sezone, se tem potom iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste se naših priredb udeležili in nam na kakšen način pomagali. Pomagali ste za napredek delavstva in v korist tudi tukajšnjemu domu.

P. O. kluba.

Praznik zavednega delavstva

Prvi maj bodo obhajali posebno v evropskih mestih z veliko slavnostjo. Tudi tukaj v Ameriki ga v nekaterih krajih praznujejo.

Prvi maj bodo obhajali posebno v evropskih mestih z veliko slavnostjo. Tudi tukaj v Ameriki ga v nekaterih krajih praznujejo.

Prvi maj bodo obhajali posebno v evropskih mestih z veliko slavnostjo. Tudi tukaj v Ameriki ga v nekaterih krajih praznujejo.

Prvi maj bodo obhajali posebno v evropskih mestih z veliko slavnostjo. Tudi tukaj v Ameriki ga v nekaterih krajih praznujejo.

Človeški možgani

Razvoj človeških možganov. — Ugotovitve najkega znanstvenika

Na sestanku Dunajske zdravniške družbe je imel znameniti dunajski nevrolog in psihater dr. Economo zanimivo predavanje o presivni cerebraciji; to je o pojavu, da se možgani in živalski možgani v teku časa spreminjajo in sicer ne samo v tem smislu, da postanejo bolj razviti, temveč tudi tako, da nastajajo njihovi organi.

Pri človeku se n. pr. v nasprotju z živali razvijajo možgani ob čelu in senčih, nekateri drugi deli možganov, ki so pri živalih manj razviti, pa kažejo pri človeku regresivne, zaostajajoče tendence.

Človeški veliki možgani ne presegajo moči po množini večkratno živalskih možganov, temveč tudi po kakovosti. To je plod razvoja, ki mu za sedaj ni videti konca.

Kar se tiče raziskovanja možganov, je no današnje resno torišče zanj Zavod za raziskovanje možganov, ki ga vodi prof. Economo na Dunaju.

Umeten človeški glas Velpomemben izum: aparat, ki producira sovo in besede, ne da bi bile izgovorjene

Ko je pred davnimi leti neki tistostarega (tedaj še mladega) Edisona prebrastitljivim gospodom Pariške akademije, novejši izum svojega mojstra, fonograf, v eden izmed "nesmrtnikov" razjutil, je takšen trebuljač me ne bo premotil, da se človekov božanski glas ustvariti mehansko, namreč "nesmrtnik", se je malo mFonograf ne proizvaja človeškega glasu, če, temveč glas /je bil prej že tu in fonogra je samo ponovil.

Angleški izumitelj Humphries, človeškega glasu, pa je šel veliko dalje, nego je drznil misliti takrat katerikoli član Pariške akademije, ki je verjel v Edisonov Humphries proizvaja mehansko človeški glas, ne da bi potreboval zraven kakšen originalni glas. Nemogoče? In vendar resnično.

In preprosto! Če si pogledate s posebnim steklim gramofonsko ploščo ali pa s del zvočnega filma, ki proizvaja glasovne, ste opazili, da se glasovi kažejo tu kot tan sistem črt. Vsak posamezni glas pa je nekdo določeno obliko v teh črtah in kadar ponovi ista oblika, se ponovi pri predvajanju tudi isti glas.

Prvi maj bodo obhajali posebno v evropskih mestih z veliko slavnostjo. Tudi tukaj v Ameriki ga v nekaterih krajih praznujejo.

Prvi maj bodo obhajali posebno v evropskih mestih z veliko slavnostjo. Tudi tukaj v Ameriki ga v nekaterih krajih praznujejo.

Prvi maj bodo obhajali posebno v evropskih mestih z veliko slavnostjo. Tudi tukaj v Ameriki ga v nekaterih krajih praznujejo.

Prvi maj bodo obhajali posebno v evropskih mestih z veliko slavnostjo. Tudi tukaj v Ameriki ga v nekaterih krajih praznujejo.

Vesti iz Jugoslavije

PROSEPNOST IN KRIMINAL... Ljubljana, 24. marca 1931. Dan za dnem čitamo v časopisih vedno številnejših tativnah, umih in včasih celo o strašnih u-

Moja po ogaju na Japonskem

Na Japonskem so ohranjene neke čudne verske navade, ki izvirajo iz prastarih časov, in ena izmed najbolj zanimivih je hoja po žarečem oglju, ki ji lahko prisostvuje vsaj dvakrat na leto v malem svetišču Ontake, pod gričem Kudanom, v osreju samega Tokija. Ta ceremonija se izvrši nekako takole:

Radio pisalni stroj

V Detroitu, Mich., so nedavno preizkusili nove vrste pisalni stroj, ki lahko reproducira pisavo na poljubno veliko daljavo. Ameriški inženir Watson je namreč izumil pisalni stroj, ki ne piše neposredno na papir, kakor navadni stroji, marveč prenaša posamezne znake a omočjo radio-valov na posamezne spre-

RAZNE VESTI

Mestna uprava odpušča delavce Rochester, N. Y. — Petiško delavcev, ki jih je mestna vlada uposlila pri raznih delih, je 1. aprila izgubilo delo, ker je bil zadovni sklad izčrpan. Mestna vlada je v januarju določila četrta milijona dolarjev za popraviljanje cest in parkov, da tako pomaga brezposelnim. Ta sklad je sedaj pošel in delavci so bili odpuščeni ter so se morali pridružitvi še vedno naraščajoči armadi brezposelnih.

NEKOLIKO POJASNILA

Tone Podgoričan vprašuje v "Prosveti" 10. marca t. l., kako to, da je Kranjčeva povest "Ljudje a ceste" izšla v Cankarjevi družbi brez konca, katerega so nekje odščitili, a ga je avtor potem objavil v ljubljanski literarni reviji "Ljubljanski zvon". Pojasniti to zadevo, je lahko. Gre le za različna merila oblasti v tem ali onem kraju. Konec Kranjčeve povesti "Ljudje a ceste" je bil zaplenjen od maborskega državnega pravdnštva. Knjiga se je namreč tiskala v Mariboru. Zadnje poglavje je moralo biti okrnjeno, ker je to zahtevala oblast. — Avtor povesti pa je potem h temu koncu pripisal nekolkokot uvoda, ter ta konec kot samostojno povest objavil v ljubljanski reviji "Ljubljanski zvon", ki se tiska v Ljubljani in kjer stvar ni bila zaplenjena. Tako šele je povest "Ljudje a ceste" izšla v taki celoti, kakor jo je napisal avtor Jože Kranjc.

Smrtna nesreča prevzitarja

— V noči od sobote na nedeljo se je pripetila smrtna nesreča 70-letnemu prevzitarju Francu Zaključku iz Stolovnika pri Rajhenburgu. V soboto je bil v svoji gorici v Sremlju ter rezal trte. V mraku zvečer se je vračal domov. Ker pa je gotovo popil nekaj vina v gorici, se je opotekal. In opotekal se je od starosti. Pot pa je vodila mimo prepada, po bregu, ki se dviga kakih deset metrov nad potokom, ki je radi zadnjega deževja in topečega se snega narastel. Zasel je starček preblizu brega ali pa se opotekel in strmoglavil v potok. V nedeljo so našli njegovo truplo v vodi. Na glavi je imel veliko zevajočo rano in ves obraz pobit.

Obiščite vaše sorodnike in prijatelje — večkrat

je Anglež, prof. Percy Hillhouse, eden izmed sedmih belokožcev, ki so poskusili v svetišču Ontake hojo po goreči plasti s letnim uspehom kakor katerikoli Japonec. Prof. Hillhouse pravi, da ni občutil pri tem nič drugega nego prijetno toploto in prav tako tudi neka mlada dama z angleškega poslanstva v Tokiju, ki je tudi pogumno stopila na posvečeni oganj. No, in prof. Hillhouse je napisal k tej stvari naslednje besede:

Perzija sledi sovjetskemu zgledu

Washington, D. C. — Inozemska trgovina v Perziji je postala vladni monopol. Tako se glasi poročilo ameriškega poslanika v Perziji Charlesa Harta, ki ga je poslal zveznemu trgovinskemu departamentu. Perzijski medija (parlament) je kopiral metode sovjetske Rusije in sprejel zakon, ki določa, da ima vlada kontrolo na uvoz in izvoz industrijskih in poljedelskih produktov. Zakon je naperjen proti inozemskemu kapitalu, predvsem angleškemu, ki skuša dobiti kontrolo nad naravnim bogastvom Perzije.

DROBNE VESTI

Prepovedane ameriške publikacije Notranji minister je prepovedal uvažanje in širjenje v naši državi dveh koledarjev, in sicer "Robotnički kalendar za 1931" in "Delnik rovnas ludu 1931", ki sta izšla v slovaščini v Chicagu, ker sta komunistične vsebine in pišeta proti interesom naše države.

Starček se obesil

— Nad 70-letni prevzitar N. Steinhauer je živel pri svojem sinu v Markečici pri Oplotnici. Imel je igorvorjen svoj kot in razne dajave, kakor tudi del vinskega pridelka od vinograda v Bezini pri Konjicah. Pretekli praznik 19. marca se je napotil obiskat svojega hčera v Konjicah. Izročil ji je tudi svojo hranilno knjžico, na katero je nalagal denar zanjo. Nato je kupil pri hčeri — ki je bila uslužbena v trgovini v Konjicah — za nekaj dinarjev žice in odšel domov. Popoldne pa je odšel v vinograd v Bezini. Ko pa se pozno zvečer še ni vrnil domov, so ga šli iskati v vinograd. Ko so stopili v klet, so zagledali, da visi oče na žici. Bil je že mrtev. Med tramovje si je zabil losene klinke, na katere je pritril žico, ki jo je bil kupil dopoldne pri hčeri v trgovini. In se obesil nanjo. Poprej pa je še tri dose vina spustil po tleh. Zakaj je napravil samomor, se ne ve. A šel se je obesit tja, kamor je zahajal skoro vsak lep popoldan, v svoj vinograd, v vinski harku.

Radio pisalni stroj

je preizkusil nove vrste pisalni stroj, ki lahko reproducira pisavo na poljubno veliko daljavo. Ameriški inženir Watson je namreč izumil pisalni stroj, ki ne piše neposredno na papir, kakor navadni stroji, marveč prenaša posamezne znake a omočjo radio-valov na posamezne spre-

Banka znižuje obrestno mero

Boston, Mass. — Tri največje bostonske bančne institucije so naznanile, da bodo znižale obrestno mero na hranilno vlogo za en odstotek. Kot zvrak navajajo, da ne morejo izposojevati denarja na velike obresti.

Prepovedane ameriške publikacije

Notranji minister je prepovedal uvažanje in širjenje v naši državi dveh koledarjev, in sicer "Robotnički kalendar za 1931" in "Delnik rovnas ludu 1931", ki sta izšla v slovaščini v Chicagu, ker sta komunistične vsebine in pišeta proti interesom naše države.

Truplo novorojenčka v jarku

— V jarku ob cesti proti Hlovcu na Barju pri Ljubljani so našli truplo novorojenčka moškega spola. Iz blata je molela rpečica, in tako so bili pasantje opozorjeni. Komisija je ugotovila, da je bilo dete rojeno predčasno, da ga je mati zadavila ter vrgla v kanal, ki je bil zadnje čase poln vode. Policija seveda išče mater.

Naravnost v krasno predmestje

zapadno od Chicaga in v Fox River dolino. Aurora Elgin Batavia Geneva St. Charles Wheaton Glen Ellyn Lombard Villa Park Elmhurst Westmore Warrenville West Chicago Wayne

South Shore Line

South Shore Line... South Shore Line... South Shore Line...

Poplavske ve v Sremu

— Sava, ki je radi zadnjih toplih dni zelo narastala, je prestopila svojo strugo v Sremu ter napravila mnogo skode po poljih in naslajih. Na nekem mestu je Sava razdrila nasip ter poplavlila 6300

Poplavske ve v Sremu

— Sava, ki je radi zadnjih toplih dni zelo narastala, je prestopila svojo strugo v Sremu ter napravila mnogo skode po poljih in naslajih. Na nekem mestu je Sava razdrila nasip ter poplavlila 6300

Poplavske ve v Sremu

— Sava, ki je radi zadnjih toplih dni zelo narastala, je prestopila svojo strugo v Sremu ter napravila mnogo skode po poljih in naslajih. Na nekem mestu je Sava razdrila nasip ter poplavlila 6300

Poplavske ve v Sremu

— Sava, ki je radi zadnjih toplih dni zelo narastala, je prestopila svojo strugo v Sremu ter napravila mnogo skode po poljih in naslajih. Na nekem mestu je Sava razdrila nasip ter poplavlila 6300

Poplavske ve v Sremu

— Sava, ki je radi zadnjih toplih dni zelo narastala, je prestopila svojo strugo v Sremu ter napravila mnogo skode po poljih in naslajih. Na nekem mestu je Sava razdrila nasip ter poplavlila 6300

Poplavske ve v Sremu

— Sava, ki je radi zadnjih toplih dni zelo narastala, je prestopila svojo strugo v Sremu ter napravila mnogo skode po poljih in naslajih. Na nekem mestu je Sava razdrila nasip ter poplavlila 6300

Poplavske ve v Sremu

— Sava, ki je radi zadnjih toplih dni zelo narastala, je prestopila svojo strugo v Sremu ter napravila mnogo skode po poljih in naslajih. Na nekem mestu je Sava razdrila nasip ter poplavlila 6300

Poplavske ve v Sremu

— Sava, ki je radi zadnjih toplih dni zelo narastala, je prestopila svojo strugo v Sremu ter napravila mnogo skode po poljih in naslajih. Na nekem mestu je Sava razdrila nasip ter poplavlila 6300

Advertisement for Chicago's transportation services, including the Chicago Loop and South Shore Line, with a map and contact information for the Traffic Dept. at Randolph 8200.

Erich Dwinger:

Armada za žičnimi plotovi

Za Prosveto prevedel Tone Seliskar

Zdravnik me je presenečeno pogledal. Imel je velike, sive oči. Njegovo levo oko strmi vame, kakor da bi bilo stekleno. "Koliko ste stari?" je vprašal. "Osemnajst," sem trmasto odgovoril in se okrenil k Schnarrenbergu.

Storil sem to iz jeze in pa od razburjenja, pa tudi zaradi tega, ker so mi razgallili srcajo do podpadov, hlače pa so mi potegnili pod koleno. Če bi imel roki prosti, bi se branil, tako pa sem jih imel močno z jermeni prizanjeni k mizi. Schnarrenberg ima skoraj sileno rano kakor jaz; zdrobljene kosti nad kolonom. Njegov obraz je bil neznanjski, ko so mu odvihli obvezo, toda kričal ni.

Sedaj sem tudi že jaz brez obveze. Občutil sem nekaj mrzlega na moji koži in slišal sem rožljanje instrumentov. "Prosim, previdno, doktorček!" je dejala lepa usmiljenka.

Srečo sem gledal v Schnarrenberga. Ne, ne bom mežkal! Če on ni... Par hladnih deklinskih rok je prišlo moje čelo in mi potisnilo glavko k mizi. Objel me je duh po jodu, v moja bedra pa se je zagrizel ogenj.

Zagral sem in Schnarrenbergov obraz je vedno hitreje padal v neznanako brezdnost.

Med tem ko so nas obvezovali, so nam postelje sveže preoblekli. Tudi odeje in steklenece za urin so bile tu. Ko sem se zopet zavedel, je bilo vse tiho in mirno okoli mene. Junjsko sonce je radostno sijalo skozi okna, črna sestra je hodila počasi gor in dol.

"He, junker, kaj so vam spustili jaki tok skozi vaše živce?" mi je zaklicala Brunn. "Kaj se je varovalski užgala?" V civilu je tlektreifer in rad govori s primeri svojega poklica.

Bil sem v zadregi in sem se nasmehnil.

"Kričati bi morali, junker!" je tehtno rznalal. "Kričanje zaleže, vse drugo nič! Čemu neki? Nak, rjoveti morate, tedaj čutite polovico bolečin manj... Čemu neki bi še tu igrali junake? Že to je junaštvo, da se nismo od vsega tega obesili!"

"Strahopetna banda..." je grčal Schnarrenberg, pa ga k sreči ni nihče slišal.

Obrnil sem se po strani in sem zagledal na svoji nočni omarici štiri koščke sladkorja. Popoldne so nam prinesli čaja s sladkorjem — toda kako to, da so na moji omarici štirje koščki, na drugih pa samo dva? Poklical sem sestro in sem ji pokazal: "Zakaj jaz štiri?" Vprašal sem nemški. Naj ne vedo, da razumem ruski. Tako marsikaj zvem, kar sicer ne bi. Smehljaj se, je pokazala na Poda.

"Pod, to nikakor ni prav!" sem mu zaklical.

Pod se muza. "Ne razburjaj se, da ne porodiš!" je dejal počasi.

Po čaju sem nekoliko zaspal. Ko sem se prebudil, sem videl Poda in Brunnna sedeti na drugem koncu postelje. Gledala sta skozi okno. Zvedel sem pozneje, da je skozi okno lep razgled na Moskvo in da se vsako popoldne kopljejo v reki moški in ženske popolnoma nagi.

"Poglej," je dejal Brunn. "Ta je feš, ne? Sprejdi polna, zadaj polna — kakor moja stara!"

"He, ne delaj nam skomin!" je zaklical neki sosed.

Naenkrat pa se je obrnil Pod in se ozri name. Ko je videl, da bedim, je dejal: "Imenitne stvari se vidi, junker! Čakajte še par dni, potem vas prenesem na moje posteljo..."

Vsako popoldne malo kinopredstave stri do bro!"

Skoraj nič ne morem jesti. Mučim se in mislim, ker vem, da se drugače ne bom skopal na noge, pa ne zaleže mnogo. Včasih sem tako slab, da niti žlice ne morem dvigniti, drugič pa se mi gabi. Tolažim se s tem, da dajem Podu, temu nikoli stitemu.

"Ali ste neumni?" je zavpil, ko sem mu prvokrat poslal svojo porcijo.

"Zakaj?" sem vprašal nedolžno.

"Sami morate jesti! Hudiča, kaj mislite, da se bodo vaše tace samo od sebe pozdravile?" "Jezik za zobmi, Pod!" sem mu odvrnil. Schnarrenberg govori izključno samo z menoj. Videti mu je, da mu gre lastna usoda zelo na živce. Mene pa vedno muči: "Ko bi le vedel, kako je na fronti!" me sprašuje gotovo tridesetkrat na dan.

Hm, dobro bi bilo vedeti. V nekem oziru ima prav, da je radoveden. Toda ničesar ne zvemo. Kvečjemu zine kak sanitejec včasih iz zlobe: "Berlin kaput!" Toda to ne verjamemo.

Dnevi minevajo. Pod se že plazi po sobi. Toda le, če ni nadzorstva, zakaj kakor hitro vidijo koga, da stoji na nogah, ga pošljejo v Sibirijo. Zmenili pa smo se, da bomo skupaj, kolikor časa se bo le dalo.

Mož s prestreljenimi prsti na moji desni je vedno bolj bled. Toda vsak dan govori, da bo kmalu ozdravel. Nekoč mi je razodeval, da je potnik pri firmi Branche v Pöanecku v Thüringen, da ima ženo, osemletno hčerko Ano in devetletnega sina Franca. V šoli sta oba zelo pridna...

Življenje v tej vojaški bolnici, ki je najboljša v Moskvi, bi bilo znošno, če nas ne bi vsak dan preobvezovali. Tako pa vsako jutro, kadar pridejo sanitejci z nosilnicami, utihne vse v sobi, kakor da bi prerezal. Obmolknjejo, še predno slišijo ono grozno kričanje, ki prihaja iz operacijske sobe in ki traja brez presledka do opoldne.

Moja desna rana se mi že nekaj dni gnoina in moja obveza, daaravno je debela kakor moja roka, je vsako jutro zelenkastorumen in mastna. Toda tudi to bi človek prenesel, da ne bi imel vročine. Moja vročinska tabela je kakor cikcakasti bliak, ki švigne vsak dan iz globine v visočino. Vsako jutro se zbudim z jasno glavjo. Srečen sem in si mislim: Hvala bogu, sedaj sem rešen. Minilo je! Toda komaj mine dopoldne, mi postane čudno težka glava in uro pozneje vidim svoje sosede v sami megli.

Zopet sem na fronti, streljam, suvam okoli sebe, prebodejo me s sulico, razsekajo s sabljami. Vsako noč sem nanovo ujet, moram znova umreti. Vedno znova me polagajo k umirajočemu oficirju, spet in spet leta pljunke iz sifilitskih ust v moj obraz. Kadar pa se le od vse te groze ves preplašen zbudim, čujem stolpno uro: Ah, noč je pri kraju... pa je minulo komaj pol ure.

Zdi se mi, da preživljam vse to tako natančno, kakor da bi se resnično ponavljalo. Včasih vidim v Podovih očeh, ki me opazujejo, da sem v sanjah trpel. No, diagram moje vročine pa se dviga... Vsak večer skoči na štrideset, na štiridesetno... Če bo šlo tako dalje —

(Dalje preboda...)

moram. In tudi če bi moral, tega vendarle ne bi storil!" "Tu je enostavno na kocki človeško življenje; kakšni so bili ali so vaši odnosi s to bolnico, je čisto vseeno."

Kapitan je začudeno poslušnil. Profesor je siknil: "Tudi zdravnik je človek in ne suženj!"

"Zdravnik zavzema pač čisto posebno stališče."

Profesor je sklonil glavo in se zazrl v konce svojih čevljev. Globoko je dihal in videlo se je, da bojuje težak boj sam s seboj. Slednjč se je počasi vzravnil in vzdihnil: "Ni mogoče."

Zdravnik je nagubanič čelo in hotel nekaj reči, napravil nekaj korakov proti vratom, se zopet ustavil, potem pa naglo odšel.

Kapitan je zamljčno vlek svojo kratko pipo, potem pa nenadoma rekel profesorju: "To ni bilo lepo od vas."

"Kako morete kaj takega reči," je ogorčeno zrasel profesor, "ko niti ne veste, za kaj gre!"

Potem se je sesedel v naslanjač. "Tudi ni treba, da bi vedel," je odvrnil kapitan; "dovolj je, da je na moji ladji bolnica, ki potrebuje vaše pomoči; to je zame dovolj." Počasi je izpil svojo čašo, nerodno vstal in odšel s širokimi mornarskimi koraki proti vratom, hladno pozdravil in zaloputnil vrata za seboj.

Ko je ostal sam, je profesor glasno zajčal in zaril roke v svoje plave lase.

Čez precej časa so se vrata spet odprla in visoka, vitka, odlična moška postava se je sunkoma potisnila v salon. Najprej se je zdelo, da hoče iti došlec na drugi konec salona, potem pa se je okrenil in šel naravnost proti profesorju. Tri korake pred njim se je ustavil, ne da bi izpregovoril. Ali mu je beseda zastala v grlu? Profesor ga je nekaj časa gledal, nato pa zategneno menil: "Tako nesramni ste, da prihajate sami do mene!"

"Ali naj pustim, da umre?"

Profesor ga je pogledal s plameničimi očmi: "Ali mene ste pa pustili umreti?"

Gospod z osivelimi lasmi je nagnil glavo, zardel in molčal.

Profesor je vstal in zakričal: "To se vam takrat ni sanjalo, da boste nekoč cvileč stali pred menoj in me morali prositi milosti, ha!"

Gospod ni trenil z očmi; profesor je napravil nekaj omahujočih korakov po salonu, potem se pa oprjel naslanjalo enega izmed stolov: "Ponavljam samo eno, lepi gospod kar sem že rekel ladjakemu zdravniku: Nočem!"

Elegantni gospod je prebledel in stisnil ustnice.

"Ali sem vam svoj čas rešil življenje ali ne, gospod?" Elegantni gospod je pritrdil z glavo in rekel hripavo: "Večno vam bom hvaležen za to."

"Lepa hvaležnost!" je zasmejal profesor. "Res lepa hvaležnost! To je bil pač prvi obrok v plačilo mojega računa, da ste šli in zapeljali mojo ženo, vi... vi... lopov!"

To je bil udarec v sredo obraza in gospod se je zganil, kakor da se hoče vreči na profesorja.

"Ha, gospodek bi me hotel ubiti, kaj? Nu, prosim!" Široko je stopil predežen. Ne bom se branil. Častna beseda!" Tu se je natakark tiho izmuzel.

nil skozi vrata, da ne bi bil dalje priča mučnega prizora.

"Ne morete," se je smejal profesor, "doktorsko vprašanje za častno razsodišče. — Mrtev ne bi mogel več rezati in pomagati, a tako, kakor stojim in živim — nočem!" Prekrižal je roke in motril nasprotnika s krutim izrazom v potezah.

Tako sta si stala nasproti nekaj težkih minut, dočim je ladjak pokala in ječala v vseh sklepih in sta jo vihar in valovje bičala in premetavala kakor ubog nič.

Potem se je tuji gospod obrnil in odšel.

Takoj nato se je vrnil v salon natakark in profesor je naročil čašo groga, nato pa temno strmel predse.

Tako je sedel morda deset minut, ko so se vrata zopet odprla in se je prikazal kapitan, takoj za njim pa zdravnik. Oba sta šla v predelku drug poleg drugega in nesla nekaj v rokah. Bila je nosilnica, a na njej nekaj v odeje zavitega. Na zadnjem koncu sta nosila tuji gospod in pa en mornar. Četvorica je korakala do arede salona in položila tamkaj nosilnico previdno na preprogo, dočim si je natakark iz vseh moči prizadeval, da bi zapri vrata, ki mu jih je vihar trgaj iz rok.

Profesor ni ničesar razumel. Tedaj se je kapitan obrnil k natakarku in mu pokazal vrata: "Pojdite v svojo kabino; če vas bom potreboval, vas bom dal klicati."

Nerad je ubogal natakark in obotavljaje se odšel. Nato je kapitan pokazal vrata mornarju. Slednjč pa se je obrnil še k tretjemu: "Tudi vas bi prosil, da nas pustite same." Gospod se je brez besede pokoril.

Ko sta ostala samo še profesor in zdravnik, je šel kapitan k vratom in jih zaklenil odznotraj. V tem je zdravnik razvrtil na mizi instrumente.

Z nerodnim mornarskim korakom se je vrnil kapitan k mizi, se oprl nanjo z obema rokama, ostro pogledal profesorja in mu rekel s tihim, a odločnim glasom:

"Ali hočete ali nečete?"

Profesor je spoznal, kaj hočejo od njega. Krčevito je stisnil roke, kakor da jih na noben način ne bi mogel dati v pomoč. Toda pogled na trpečo bolnico ga je bil že omečal in kapitanova pretinja je bila odveč.

Molče je vstal od mize, molče stopil k nosilnici, na kateri je ležala že narkotizirana bolnica ter s pomočjo ladjiskega zdravnika molče in večje izvršil svojo dolžnost.

Po operaciji, ki je kljub silnemu gibanju ladje uspela, se je profesor vzravnil, se z dolgim, resnim pogledom ozri na oba navzoča moža in rekel: "Naj vama nebo prihrani tako preizkušnjo!"

Potem je odšel iz salona in brez sledu izginil z ladje. Najbrž ga je potegnil za seboj v morje velik val, ki je pljusnil na krov. F. V. Coring—A. V.

NAROČNIKI POZOR!

Znamenje (March 31, 1931), pomeni, da vam je naročnina potekla ta dan. Ponovite jo pravočasno, da vam lista ne ostane v roki. Ako lista ne prejme, je mogoče vstavljen, ker ni plačan. Ako je vaš list plačan in ga ne prejmete, je mogoče vstavljen vled napajnega slova, pišite nam dopisnice, navedite stari in novi naslov.

Naši zastopniki so vsi državni tajniki in drugi zastopniki, pri katerih lahko plačate naročnino.

Naročnina za celo leto je \$3.00 in za pol leta pa \$3.00. Člani SNPJ doplačajo \$4.50 za leto za pol leta \$2.40.

Za mesto Chicago in Cleveland leto \$7.50, pol leta \$3.75, za Evropo \$6.30.

Za Evropo stane za pol leta \$4.50, za vse leto pa \$9.00. Tednik stane za Evropo \$1.50. Člani doplačajo samo 50c za poštnino.

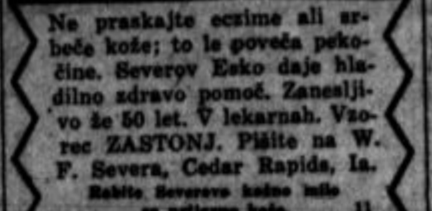
Naročnino lahko tudi naročite na nasledovni list: Mladinski List stane za leto \$1.20.

Upravištvo "PROSVETA" 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

All ste že naročili Prosveto ali Mladinski list svojemu prijatelju ali sorodniku domovino? To je edini domači časopis, ki ga ima vsak doma in lahko poljubno svojcem v domovino.

USTAVITE TO!

NE PRASKAJTE Rabite Eko

Ne praskajte česme ali arševne koše; to je poveča pekočino. Severny Eko daje hladno zdravo pomoč. Zanesljivo že 50 let v lekarnah. Vzročno ZASTONJ. Pišite na W. F. Severa, Cedar Rapids, Ia. Rabite Severny hladno kremo za praskanje kože.

All ste naročili na dnevniki Prosveto? Podpirajte svoj list!

NAROČITE SI DNEVNIK LIST PROSVETA

Členjeni brat (sestra) S. N. P. J. I.

Po sklepu 9. redne konvencije se sedaj lahko naroči na list Prosveto prišteje eden, dva ali tri člani iz ene družine in iz enega naslova k naročnini. List Prosveta stane za vse člane, za člani ali članske \$3.00 eno letno naročnino. Ker pa člani še plačajo pri zasneženosti \$1.20 za to, se jim to prišteje k naročnini. Mi prištetemo enega, dva ali tri člane ene družine k eni naročnini. Torej sedaj ni vzroka, reči, da je list predrag za člane S. N. P. J. List Prosveta je vaš lastnina in gotovo skoraj v vsaki družini nekdo, ki bi rad čital list vsak dan. Torej sedaj imate priliko, da se tudi vi naročite na dnevniki Prosveto. Cena lista Prosveta je:

Za Zdrav. države in Kanado \$6.00 Za Cleveland in Chicago je... \$7.50
1 tednik in... 4.00 1 tednik in... 4.00
2 tednika in... 3.60 2 tednika in... 3.60
3 tednika in... 2.40 3 tednika in... 2.40

Isposelite spodnji kupon, prilijete potrebno vsoto denarja ali Money Order v plačilo in si naročite Prosveto, list, ki je vaš lastnina.

Pojasnilo:—Vselej kakor hitro kateri teh članov preneha biti član SNPJ, ali če se preseli proč od družine in bo sahteval sam svoj list tednik, ki moral tisti član iz dotične družine, ki je tako skupno naročen na dnevniki Prosveto, to takoj naznaniti upravništvu lista, in obenem doplačati dotično vsoto lista Prosveta. Ako tega ne store, tedaj mora upravništvo listu odštati za to vsoto naročnino.

PROSVETA, SNPJ, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill. Prilijete poljubno naročnino za list Prosveto vsoto \$.....

Form for subscription with fields for Name, Address, and Payment details.

Tiskarna S. N. P. J.

SPREJEMA VSA

V TISKARSKO OBRT SPADAJOČA DELA

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, časnike, knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvatskem, slovaškem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in drugih

VOdstvo TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO S.N.P.J. DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne. Cene zmerno, unijako delo prve vrste.

Pišite po informacije na naslov:

S. N. P. J. PRINTERY

2657-59 So. Lawndale Avenue CHICAGO, ILL.

TAM SE DOBE NA ŽELJO TUDI VSA UST MENA POJASNILA

KIRURGI

Kapitan je jezno vrgl kvarte na mizo in zaklical: "Za vraga, kaj dela doktor, da ga še vedno ni?" Profesor, ki je sedel pogreznen vase z glavjo med dlanimi, je ob teh besedah prestrašeno planil vkičku; njegov obraz je bil tako bled in prepadel, da se je kapitan presenečen par korakov umaknil in zaklical: "Kaj pa vam je, za vraga!" Profesor si je z obema rokama podrgnil obrbi obraz, nato pa kratko zavrnul: "Nič." Glas in kretnja sta razodevala, da moč trpi, da pa ni voljan svojega gorja komurkoli zaupati. "Hm," je dejal kapitan in grizel svojo sivo brado, "ali veste, gospod profesor, da mi že nekaj dni niste nič kaj po volji, toda kakršni ste nočoj... Ali se ne počutite dobro?" "Izvrstno!" — "Ali imate morskobolen?" — "Kaj še!" — "Nu, ob današnjem viharju mora biti človek že presneto utrjen. Zelodec leti iz človeka z naglico 60 milj na sekundo, kadar gremo nizdol. Meni seveda ni nič, a taka celinska podgana kakor ste vi..." V tem trenutku se je nagnil parnik zopet akri-paje in ječe globoko nizdol, kakor bi se hotel pogrezniti in salon za pušenje, v katerem sta sedela navedena gospoda kot edina gosta z natakarkjem, je stal skoraj na glavi. Zunaj je hrumelo, tulilo in pljusalo, tako da je kljub zakurjeni sobi hlad prevzemal navzoče.

ste mogli prejeti na ladj. Niti radio-list ni išel. Torej?" — "So slučajni, ki učinkujejo kakor neizprosna usoda," se je slednjč izvilo profesorju iz prsi. — "To mi je previsoko." Kapitan je globoko arknil iz kadeče se čaše groga. — "Več vam ne morem povedati." — Nastal je kratek molk. — "Škoda!" je dejal kapitan, ki je pozorno motril profesorja, nato je zmešal kvarte. Nekat časa je bilo slišati samo škripanje skrajno napetega lesa, hrumenje in pljuskanje valov in tuljenje viharja. Nenadoma so se odprla vrata in okrogel močiček z živorcečim obrazom je pod sunkem viharja priletel skoraj sredi salona ter pomešikoval v šarki svetlobi. Zaspani natakark je prestrašen bilnil vkičku, odšel nato počasi proti vratom in jih z naporom vseh ali zapril. "Nu, kako je z vašo pacijentitjto?" je vprašal kapitan in segel po grogu. Profesor je široko odprl oči in še bolj prebledel. Napeto je zrl v zdravnika.

Žepni Koledar S. N. P. J.

Izdali smo tudi letos krasni, lepo v črno platno vezani žepni koledar; knjižica vsebuje 124 strani, nekaj zelo priporočljivih za vsakega človeka. Na rokah jih imamo še par sto. Naročite jih hitro, ker bodo kmalu pošli. Žepni koledar stane samo 25c. Pošljite nam naročilo in prilijete 25c v pisno. Naslovite pisno na Prosveto, 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

"Zanič," je ta odgovoril kapitanu, ne da bi vedrina njegovega obraza le malo potemnela. Potem se je obrnil k profesorju in nadaljeval: "Če mi ne pomagate, mi umrje pod rokami." "Rekel sem vam, da tega ne morem." — "Pa morate," je ušlo sedaj zdravniku, ki je še bolj pordel, "kajti te operacije sam ne morem izvršiti." "Moram?" Profesor je skočil na noge in se vzravnil v vsej svoji višini. "Jaz tu ničesar ne

moški in ženske, ako trpite na kroničnih ali nervoznih ne-rednostih, ne obupajte, tudi če vam drugi zdravniki niso pomagali. Ako trpite na revmatizmu, lumbago, ščelodne nerodnosti, na jetrih, nervoznosti ali izredno stanje, krvne nerodnosti, hojne bolezni, bolečine v hrbtu, zaprtosti, omotici, glavobolu, slabi šil, kašlju, prehladu, bronhitisu, katarru, šumenju v ušesih ali drugo

Dobra novica za bolnike

IZREDNE MOŠKE ALI ŽENSKE BOLEZNI, tedaj se oglasite PRI MENI, jaz vas vsesoki popolnoma preičem, za kar vam ničesar ne računam in vam povem, ako se da-pomagati ali ne; ako je potrebno, da morate v bolnišnico, jaz vam to povem in vam ne računam nič za moj nasvet. Moj urad je opravljen z MODERNIMI ELEKTRIČNIMI APARATI, ki so velike vrednosti pri zdravljenju kroničnih bolezni, vsled tega imate boljše priliko osdraviti tu kot kje drugje.

FRIDITE ŠE DANES, JUTRI ZNA BITI ŽE PREPOZNO ZASTONJ POJASNILA ZASTONJ — Absolutna tajnost —

Uradne ure dnevno: 10 A. M., do 12 in 2 do 8 P. M. Ob nedeljah in praznikih: 10 A. M. do 1 P. M.

Dr. D. NICHOLS POSEBNA POZORNOST KRONIČNIM BOLEZNUM 2920 E. 91st Street So. Chicago, Ill.